

Taalcultuur

Leonie Cornips (1960, Heerlen), bijzonder hoogleraar Taalcultuur in Limburg aan de Universiteit Maastricht, doet onderzoek naar de relatie tussen de gesproken talen en dialecten in Limburg en de identiteit die eraan ontleend wordt. Hier doet ze tweewekelijks persoonlijk verslag van haar zoektocht.

12-12-2012 en Nine-gag

Voor de Universiteit van Maastricht word ik regelmatig benaderd om iets over mijn onderzoek te presenteren aan leerlingen van de basisschool en het voortgezet onderwijs. Zij zijn immers de studenten van de toekomst. Ik kom net terug van een lezing voor negentig leerlingen van 4 VWO uit Noord-Limburg in de prachtig geres-taureerde kapel van het University College Maastricht aan de Zwingel-put.

Voordat ik ga spreken over 'wat wetenschap is', vertelt een studente eerst hoe het is om in Maastricht te studeren. Ik begin met mijn les ruim voor twaalf uur en merk al vrij snel

dat de aandacht be-hoorlijk verslapt. Ik vraag aan twee leer-lingen in de eerste rij die druk met hun smartphones in de weer zijn wat er aan de hand is. Het blijkt net 12 over 12, op de 12de van de 12de in 2012 te zijn. Terwijl er een voorzichtig ge-joel losbarst, kan ik wel waardering op-brengen voor deze fascinatie voor cij-fersymboliek. Op 12-12-2012 trouwen meer mensen dan gebruikelijk en het is ook de datum voor iets nieuws zo-als de lancering

van een Facebook-pagina Nine-gag Op Zn Limburgs ingeluid met de woorden *Auw hoor hey kiek ozze gloednuuje pagina*. Deze internetpaga-na is behoorlijk uniek want ondanks de Engels-Nederlandstalige titel schrijft bijna iedereen in het dialect. Het plezier dat gebruikers hebben, spat ervan af. Een paar dagen erna zijn er al 26.547 personen die de paga-na leuk vinden. Mensen haasten zich om foto's van beroemde acteurs als Mr. Bean, Steven Seagal en Julie Andrews met bijschriften in het dia-lect te voorzien en daarmee het mon-diale in het Limburgse te verankeren. Dit initiatief creëert voor schrijvers en lezers dus heel nieuwe mogelijk-heden om hun dialect betekenisvol te gebruiken. Het dialect en het de-len en beleven van humor als typisch Limburgs *Heat oas limbolandje ouch uns lol waat nemes anges begrip* geeft een sterk gevoel van verbondenheid. Een dag later blijkt dat *nemes anges* de *Hollenjers* zijn die *ozze grappe neet snappe*. De schrijvers reageren op el-kaars dialect. Bij een foto met het op-schrift: *Ich hun ein augske op dich* rea-geert een bezoeker met *Ich han é eugs-ke op dich zant vur bie os*. Wat mij op-

valt aan deze pagina is dat het Engels zich zeker niet makkelijk met het dia-lect mengt. Dat zo'n Facebook-pagi-na ook van buitenaf als iets heel ei-gens en regionaals gezien wordt, blijkt wel uit de vrijwel onmiddellij-ke tegenbeweging van de Brabanders met hun Nine-gag Op Zn Brabants twee dagen later.

Taal is zo geschikt voor spel omdat sprekers - en in dit geval schrijvers - van moment tot moment zichzelf steeds opnieuw kunnen neerzetten ten opzichte van anderen. Ik laat in de VWO-les wat YouTube-filmpjes zien om te illustreren hoe humoris-tisch het is als twee oudere, zeer

goed gekapte da-mes in een huiska-mer met een Per-zisch kleedje op ta-fel en een tikken-de hangklok op de achtergrond zich als rappers voor-doen en woorden uit het Ameri-kaans-Engels en Sranantongo door hun Nederlands vlechten: *Dus check ik zit in mijn waggi, 50 Cent pompt uit mijn speaker, je weet toch, gewoon chill, dus ik boek die bak vet hard toch, komt die skowtu met zijn neppe patas*. You-Tube-filmpjes van

rappers illustreren dat het Neder-lands in dit genre uit zowel Amster-dam als Roermond praktisch onver-staanbaar is voor deze VWO-leerlin-gen hoewel zij zelf natuurlijk ook on-derling weer speels in hun Neder-lands zijn.

Een leerlinge levert op papier het woord *swag* bij me in dat zij kenmer-kend voor haarzelf en haar vriendin-nen vindt. *Swag*, daar heb ik nog nooit van gehoord.

Een rondgang op internet levert al snel op dat *swag* uit de hiphop-scene komt en vooral in sociale media circu-leert. Het is oorspronkelijk een En-gels woord en volgens het Merriam Webster Woordenboek (een van de oudste uitgevers van Amerikaanse woordenboeken) betekent *swag* 'je op een arrogante of laatzinnig pompeuze wijze gedragen' en 'je met een air van zelfoverschatting bewe-gen'.

Maar die betekenissen slijten door gebruik van *swag* al snel af tot zoals iemand op internet verklaart: 'Je bent *swag(g)* als je cool en hip bent'.

Ik weet niet of Nine gag Op zijn Limburgs cool of hip is, maar uniek is het wel.

